

SZÖVEGÉRTÉS–SZÖVEGALKOTÁS

5

Tanári útmutató
Projektmappa

7

Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterv.

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata.

A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

FEJLESZTÉSI PROGRAMVEZETŐ

KORÁNYI MARGIT

VEZETŐ FEJLESZTŐK

ARATÓ LÁSZLÓ
KÁLMÁN LÁSZLÓ

SZAKMAI BIZOTTSÁG

BÓKAY ANTAL ELNÖK
BÁNRÉTI ZOLTÁN LEKTOR
CSERHALMI ZSUZSA
GYŐRI JÁNOS
SCHEIN GÁBOR

ALKOTÓSZERKESZTŐ

SZARKA JUDIT

SZAKMAI LEKTOROK

A SZAKMAI BIZOTTSÁG TAGJAI
PETHŐNÉ NAGY CSILLA

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MILÁN

BORÍTÓGRAFIKA
TIPOGRÁFIA

SZŰCS ÉDUA
BÁRD JOHANNA

© SZARKA JUDIT

© PAPP ÁGNES

© EDUCATIO KHT., 2008

RAKTÁRI SZÁM:

H-ASZE0507/T

AZ ÉN MESEKÖNYVEM

Tanári útmutató

Projektmappa

F e j l e s z t ő

Papp Ágnes

TARTALOM

AZ ÉN MESEKÖNYVEM

5	NÉVJEGY
10	BEVEZETŐ
12	START
17	A TERVEZÉS
23	AZ ÉN MESÉM
32	SZÍNHÁZASDI
38	AZ ÉN MESEKÖNYVEM
41	1. SZÁMÚ MELLÉKLET
47	2. SZÁMÚ MELLÉKLET
49	3. SZÁMÚ MELLÉKLET

NÉVJEGY

A FEJEZET CÉLJA

Pedagógiai értelemben a projekt egy tanulási egység – valamely összetett, komplex és a tanulók érdeklődésének megfelelő téma – sajátos feldolgozása, amely magában foglalja a kapcsolódó célok, feladatok meghatározását, a munkamenet, az eredmények megtervezését, a végrehajtást, az eredmények prezentálását, valamint mind a folyamat, mind a produktumok értékelését. A projekttanulás életszerű, gyakorlatias, valóságra vonatkoztatott tanulást jelent, melynek teljes folyamata a tanulók önálló, egyénileg, párban és (vagy) kis csoportokban végzett tevékenységére épül. Projekttanulásról akkor beszélünk, ha:

- tanulók és pedagógus(ok) közös tervezésével történik az előkészítés,
- a tervezett tevékenységek valós élethelyzetekkel építenek ki kapcsolatot,
- a tanulói tevékenységek egyéni és együttműködésen alapuló munkaformákban egyaránt megjelennek,
- a folyamat hosszabb időtartamot ölel fel, és különböző tantárgyakhoz, tudásterületekhez kapcsolódik,
- a tanár és a diákok partneri együttműködésében valósul meg, ugyanakkor a tanulók önálló döntései, felelőssége, önértékelése jut meghatározó szerephez,
- ennek eredményeként az elkészült produktumok mellett változás áll be a tanulók tudásában, attitűdjében, illetve magatartásában.

Az én mesekönyvem projekt lefedi az 5. évfolyam tananyagának egy részét, ugyanakkor kiegészíti és elmélyíti azt. Spontán és természetes tanulásra épít, és a tanulással kapcsolatos pozitív attitűdváltozás lehetőségét kínálja. Ebből fakadóan a tanulás értelmes, belsőleg motivált tevékenységként valósul meg. A folyamat további előnye az elmélet és gyakorlat összehangolása, a tanulási és cselekvőképesség komplex fejlődésének, fejlesztésének lehetősége.

Az én mesekönyvem projekt külső tanulási színterek irányába nyitja meg a tanulási környezetet (iskola–könyvtár–település), és új partnerekkel (szakértők, szülők) épít kapcsolatot. A projekttanulást sajátos igényei miatt célszerű a tanév elejére vagy végére tervezni.

JAVASOLT IDŐKERET

AJÁNLOTT KOROSZTÁLY

MODULKAPCSOLÓDÁSI
PONTOK

16 tanóra

5. évfolyam

Életpálya-építési kompetencia

Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

Szociális kompetencia

KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI
FÓKUSZOK

A konkrét projekt cél eléréséhez vezető út egyrészt az előzetes tudás és számos képesség mozgósítását, aktivizálását és felhasználását igényli, másrészt teret enged az élményszerű, változatos módszerekkel történő, aktív tanulásnak. Így tevékenységek sorába ágyazottan fejlődik többek között a résztvevők tervező, szervező, problémamegoldó és döntési képessége, önértékelése, önállósága és felelősségérzete, valamint a tervezett és megvalósított tevékenységektől függően számos további képessége és készsége.

A projekt résztémáiból az is belátható, hogy a tantárgyon belüli és a tantárgyon kívüli koncentrációra is széles körű lehetőség nyílik, miközben különféle tevékenységekhez kapcsolódóan a készségek és képességek számos területének fejlesztésére is mód kínálkozik (tervezés, döntés, szervezés, előadásmód, önálló alkotás létrehozása, kreatív írás, információkeresés és -kezelés, számítógépes szövegszerkesztő és rajzprogramok használata, képzelőerő, dramatikus tevékenységek, zenei aláfestés stb.).

MÓDSZERTANI
JAVASLATOK

A KOOPERÁCIÓ ÚJ LEHETŐSÉGE

A projektszervezés, a projektorientált tanulás a diákok közt újszerű és intenzív személyközi kapcsolatoknak a kiépítését teszi lehetővé, miközben megváltoztatja tanár és tanítvány, tanár és tanár hagyományos viszonyát is. A tanártól egyrészt szemléletváltást, rugalmasságot, szakértelmet, módszertani kulturáltságot, vagyis újszerű tanári készségeket és képességeket igényel, hiszen a folyamatban tanulásszervezőként, tanácsadóként, segítőként, megfigyelőként vesz részt, miközben maga is közreműködik, tanul, változik. A projekt(orientált) tanulás a pedagógus és a diák demokratikus együttműködésére épít, a csoport minden egyes tagja azonos jogokat élvez és egyaránt felelős a sikerért (tervezés, beleszólás, közreműködés, részvétel, értékelés).

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

1. A projekt téma és a feladatok megbeszélése
2. A téma lehetséges altémáinak, megközelítési módjainak számbavétele
3. Ötletbörze arról, hogy az adott résztémák, megközelítésmódok milyen tevékenységekkel, mely színtereken, milyen együttműködő partnerekkel, milyen eszközökkel, mennyi idő alatt, milyen részhatáridőkkel és milyen szereposztással dolgozhatók fel, továbbá milyen közzétehető produktumok reprezentálják majd a tanulás eredményét, illetve hogyan értékelhetőek majd a produktumok és maga a folyamat
4. Csoportszerveződés résztémák és tevékenységek szerint
5. A projektmunkát előkészítő feladatok elvégzése
6. A megvalósítás folyamata, közben egyeztetések (szervezett kommunikáció és kooperáció a csoportokon belül és a csoportok között), nyomon követés, visszacsatolás, ha szükséges, a terv módosítása
7. Közzététel és értékelés kis csoportokban, az elsődleges reflexiók és a tapasztalatok összegyűjtése, felhasználása (esetleges korrekciók)

MÓDSZERTANI
JAVASLATOK

8. Közzététel: a kis csoportok eredményeinek nyilvános, közönség előtti bemutatása

9. A projekt zárása: önértékelés, értékelés, visszacsatolás, eredmények

10. A nyilvánosság megteremtése: a bemutatóra a diákok meghívhatják tanáraikat, szüleiket és diáktársaikat

ÉRTÉKELÉS

SZEMPONTOK A PROJEKT ÉRTÉKELÉSÉHEZ

A pedagógus számára

- Milyen körülmények, feltételek biztosították, hogy a tanulók ráhangolódtak az adott tanulási egységre, az adott projekttemára?
- A projekttema, s az ebből kibontható altémák alkalmasak voltak-e a feldolgozásra, a kapcsolódó problémák sokoldalú megközelítésére, a tanulói tevékenységek és megoldásmódok sokszínűségének mozgósítására, sokféle forrás felhasználására? Miként illeszkedett mindezt a tantervi tartalmakhoz, tanulási célokhoz (követelményekhez)?
- Milyen hatással volt a tanulási egység, a projekt megtervezése, kivitelezése és értékelése a kritikai gondolkodásra és az aktív tanulásra?
- Megvoltak-e azok a tanulóknál rejlő háttérfeltételek, azok az előzetes tudások (pozitív viszonyulások, érzelmi, akarati beállítódások, érdeklődés, valamint ismeretek, ismeretstruktúrák, adekvát készségek és képességek), melyek a projekttanulás, a projekttema sikeres feldolgozásához szükségesek?
- Sor került-e a szükséges ismeretek feltárására, a szükséges készségek és képességek kifejlesztésére?
- Miként történt a projektzáró produktumok értékelése, miként történt a teljes tanulási folyamat nyomon követése és értékelése tanárok és diákok számára egyaránt? A tanulási folyamat egyes szakaszainak eredményeit miként dokumentálták?
- Miként történt az értékelési és sikerkritériumok kimunkálása, a tanulás mely mozzanataira, mely tartalmaira dolgoztak ki értékelési és sikerkritériumokat?

A tanulók számára

- Mit tudott a diák a feldolgozott projekttemáról (illetve az egyes altémákról) a téma feldolgozása előtt?
- Hogyan változott ez a tudás a feldolgozás után?
- Mit tanult saját csoportjának tevékenységéből, a választott altéma feldolgozásából?
- Hogyan tudja bemutatni, közzétenni a tanultakat, mások számára is nyilvánvalóvá tenni a birtokolt tudást?
- Mit tanult a gyerek a többi csoporttól? Mit tud az általuk feltárt és közzétett témáról?

ÉRTÉKELÉS

TÁMOGATÓRENDSZER

- Hogyan tudja bemutatni, közzétenni a másoktól tanultakat?
- Mennyiben javította a projekttanulás azokat a készségeket, és mennyiben fejlesztette azokat a képességeket, amelyek a kérdések felvetése, a válaszok keresése, az információ jelentése, értelmezése, megértése, valamint a saját tudás másokkal való megosztása terén szükségesek?
- Mit kell még megtanulnia a témával kapcsolatban?
- Milyen készségek, képességek szorulnak még további fejlesztésre?
- Pethőné Nagy Csilla: *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Bp. 2005.
- Bárdossy Ildikó–Dudás Margit–Pethőné Nagy Csilla–Priskinné Rizner Erika: *A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs–Budapest, 2002.
- Dr. Spencer Kagan: *Kooperatív tanulás*. Önkonet Kft., Bp., 2001.

A PEDAGÓGUS – A PROJEKTINDÍTÁST MEGELŐZŐ – KONKRÉT FELADATAI

A pedagógus állítson össze a gyerekekből közel azonos létszámú csoportokat a következő szempontok szerint:

- A) spontán szövegalkotásban jobb képességű gyerekek;
- B) olyan diákok, akik képesek könyvtárban, interneten eligazodni;
- C) jó kézügyességű, jó rajzoló, kreatív gyerekek;
- D) szóbeli szöveg reprodukálásra képes gyerekek;
- E) énekelni, zenélni szerető gyerekek;
- F) jó szervezési képességű gyerekek;
- G) jó stílusérzékkel rendelkező, jó helyesíró gyerekek.

Az osztálylétszám függvényében hagyhatunk el csoportszempontokat. Lehetőség szerint az *énekelni, zenélni szerető gyerekek* és a *szóbeli szöveg reprodukálásra képes gyerekek* kategórián kívül ne hagyjunk el mást. A szerepek közül a kérdező és a nyomkereső hagyható el. Fentiek alapján írjuk fel a gyerekek nevét papírdarabokra, és helyezzük bele csoportonként egy-egy dobozba.

BEVEZETŐ

A PROJEKT EGÉSZ FOLYAMATÁRA VONATKOZÓ SZEMPONTOK

A projekt során a pedagógus irányító szerepét az együttműködő, segítő attitűd jellemzi. A projekt sikere több összetevő együttes megvalósulásának függvénye.

1. **FELKÉSZÜLT SÉG**: a pedagógus a projekt megkezdése előtt tudja a folyamat minden apró lépését.

2. **TUDATOSSÁG**: a projekt irányítása megkívánja a pedagógustól, hogy a részfeladatok ismeretében is mindig az egész célját tartsa szem előtt.

3. **RUGALMASSÁG**: ha a pedagógus úgy látja, hogy a gyerekek elvesznek a részletekben, adjon segítséget a gyerekeknek, hogy a megvalósítandó produktumra koncentráljanak. Ha azt tapasztalja, hogy tanítványai elfáradtak, nem eléggé motiváltak a feladatokra, iktasson be beszélgetést – akár csoport-, akár osztályszinten.

4. **GYORSASÁG**: a pedagógus a projekt megvalósítása során törekedjen a pontos, határozott, egyértelmű utasítások megfogalmazására.

5. **A PEDAGÓGUSI TÁMOGATÁS MÉRTÉKE**: a projektmunkát végző csoportok közti vagy a csoporton belüli differenciálás szempontja lehet. Csak akkor segítsen a pedagógus, ha a gyerekek ezt kérik, és kérésüket verbalizálják.

6. **KÖNNYEDSÉG**: mivel a gyerekek kötelező szövegelemeket (szereplők, kellékek, nyelvi fordulatok) kapnak a meseíráshoz, valószínűsíthető, hogy humoros elemekkel bővül a mese. Az is feltételezhető, hogy lesz olyan csoport, amelyik meseparódiát fog írni. A finom humor radikálisan fejleszti a gyerekek képességeit. Motiváljuk, biztassuk őket, nevéssünk együtt velük.

7. **KAPCSOLATOK ÉPÍTÉSE**: előre gondoljuk végig, milyen szaktudásokra (gépelés, könyvkötés stb.), segítségre (fénymásolás, sokszorosítás, terem az előadáshoz, díszletek stb.) lesz szükség a projekt során.

a) A projekt elindítása előtt teremtünk meg a kapcsolatokat. A gyerekek óráról órára dolgoznak, sokszor egyik napról a másikra lesz szükség technikai megoldásokra. A tanév végén hasznos és figyelmes ajándék lehetne, ha minden gyerek megkapná a projektmappa másolatát.

b) Vonjuk be a tervezésbe az osztályt tanító többi pedagógust. Ha kevés az idő minden feladat megvalósítására, legyen lehetőség tematikus kapcsolódás alapján más órákon is a projekten dolgozni (pl. rajzokat készíteni, a meséhez kiválasztott éneket gyakorolni, díszletet, jelmezt készíteni).

c) Vegyük fel előzetesen a kapcsolatot a helyi könyvtárral: kérjük meg a könyvtárost, hogy segítse a gyerekek munkáját.

8. **ÉRTÉKELÉS**: két frontális értékelési órarszt iktattunk be a projektbe. Ezen alkalmakon a csoportszerepek az értékelés szempontjai. A pedagógus folyamatosan értékeli a gyerekeket. Ez történhet csoportban vagy egyénileg. Ne feledjük, az értékelés alapja minden esetben egy olyan állítás megfogalmazása, hogy a gyerek pillanatnyi teljesítménye milyen értéket hordoz, jelent a csoport és az osztály számára.

A PROJEKT ESZKÖZEI

1. A projekt során a gyerekek a csoportok közös megoldásait a projektmappában lévő feladat-sablonokba, illetve a mappába befűzhető üres A/4-es lapokra készítik el. Ügyeljünk rá, hogy a projekt során készülő minden produktum bekerüljön a projektmappába. A projektnaplót a jegyző folyamatosan vezeti, minden fontos adatot rögzít benne. A projektmappát a tanteremben tartjuk. A projektmappa célja, hogy:
 - a) egy folyamat tervezéséhez mintát adjon;
 - b) nevesítettek legyenek a feladatok és a felelősök;
 - c) mindenki számára világosak – és ha kell, visszakereshetőek – legyenek a célok és a feladatok.
2. Amikor a diákok egyéni vagy pármunkában végeznek részfeladatokat (tervezés, ötletek, vázlatok stb.), akkor a füzetükben dolgozzanak.
3. A projekt megvalósítása során szükség lesz A/4-es méretű üres lapokra, lyukasztógépre és átlátszó, fűzhető műanyag tasakokra.
4. A pedagógus eszköztárát képezik a szerep-, kellék- és a nyelvi fordulatokat tartalmazó kártyák, a monológ- és dialógusrészletek, illetve a színdarabminta, melyek a mellékletben találhatóak.

1. START

2 óra

RÁHANGOLÓDÁS

A projekt elindítása

40 PERC

Tanári instrukciók: A projektindítás lépései

1. Mondjuk el a gyerekeknek, miben tér el a projekttanulás a többi módszertől, eljárástól. Ismertessük, mivel foglalkozunk az elkövetkezendő időszakban. Kérjük ki a véleményüket, és bátran vegyük figyelembe a gyerekek ötleteit. Soroljuk fel, melyek lesznek a nagyobb feladatcsoportok (mesegyűjtés, meseírás, illusztrálás, mesekönyvkészítés, mesélés, zeneszerzés, drámajáték, könyvbemutató).
2. A heterogén csoportok úgy alakulnak ki, hogy ahány csoportot terveztünk, annyi gyerek a dobozokból felváltva húz egy-egy nevet, akik a csoportokat képezik.
3. A megalakult csoportok foglalják el helyüket, és osszák ki egymás között a szerepeket:
 - a) ELLENŐRZŐ: figyel rá, hogy a csoport minden tagja megértette-e a feladatát, hogy a csoporttagok ne térjenek el a feladattól, és betartsák az időkeretet.
 - b) JEGYZŐ: írja a projektnaplót, figyelemmel kíséri, hogy a projektmappába bekerüljenek a gyűjtött vagy megírt anyagok.
 - c) ESÉLYTEREMTŐ: ügyel arra, hogy mindenki azonos eséllyel vegyen részt a munkában, és arra, hogy senki ne vonja ki önmagát a munkavégzés alól.
 - d) ILLUSZTRÁTOR: képeket rajzol, meghívót készít, díszletet tervez.
 - e) HÍRNÖK: beszámol a csoport munkájáról.
 - f) NYOMKERESŐ: háttér-információkat keres, gyűjt.
 - g) KÉRDEZŐ: kérdéseivel segíti a csoportot a továbblépésben.
4. A csoportok válasszanak maguknak nevet, amely lehet egy ismert mesegyűjtő, meseíró vagy mesehős neve, mesecím, de kitalálhatnak a gyerekek fantázianevet is.
5. A csoportok alakítsák ki az együttműködési szabályokat, amelyek tartalmazzák az egyén és a csoport felelősségi körét is.

Kiemelt készségek, képességek: kreativitás, szerepazonosítás, szabályalkotás, figyelem, véleményalkotás, együttműködés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, heterogén csoport

Módszerek, eljárások: beszélgetés, megbeszélés

Eszközök: dobozok a csoportalakításhoz, nevekkal ellátott papírok, projektnapló

5 PERC

Tanári instrukciók

- A következő órára minden gyerek hozza el a legkedvesebb mesekönyvét.
- Azokat a gyerekeket, akiknek nincs könyvük vagy nem szeretnek olvasni, irányítsuk a könyvtárba.

Kiemelt készségek, képességek: döntés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: gyűjtőmunka

PROJEKTNAPLÓ

A CSOPORT NEVE		
CSOPORTTAGOK	NÉV	SZEREP

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS SZABÁLYAI

EGYÉNI FELELŐSSÉG	A CSOPORT FELELŐSSÉGE

JELENTÉSTEREMTÉS

2. lépés

Mesekönyvek – mesegyűjtés

10 PERC

Tanári instrukciók

- Előzetes feladatként ismertessük azokat a szempontokat, amelyek alapján a gyerekeknek meséket kell gyűjteniük. Hívjuk fel a figyelmüket arra, hogy mindenkinek több mesét is el kell olvasnia ahhoz, hogy valóban megtalálja azokat, amelyek igazán tetszenek neki.
- A legfontosabb kritérium, hogy minden gyerek két mesét válasszon ki: egyet a hazánkban élő kisebbségek, egyet pedig a környező országok népeinek mesekincséből. A gyűjtéskor a gyerekek használják a könyvtárat és az internetet.

- A harmadik mese az egész csoport feladata: keressenek „mesemondót” (ez lehet nagyszülő; idős szomszéd; olyan valaki, aki régóta lakik az adott településen; a könyvtáros stb.), és vegyék fel vagy jegyezzék le a szóban elhangzott szöveget. Ha a csoport magnóra veszi a mesét, akkor gondoskodnia kell annak leírásáról.
- A meséket fénymásolatban vagy nyomtatott formában kell a projekt 13. órájára behozni. Addigra a csoporttagoknak be kell gyakorolniuk a mesemondást is – mind a három mese esetében.
- A mesegyűjtéssel kapcsolatos feladatokat a gyerekeknek a projektnaplóba kell beírniuk. A névhez egyéni és páros munkánál a csoporttagok nevét, közös munka esetében a csoport nevét kell beírni.

Kiemelt készségek, képességek: szempontok szerinti szöveggyűjtés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: egyéni, csoportos

Módszerek, eljárások: gyűjtőmunka

Eszközök: ha a csoportok fel akarják venni szalagra a meghallgatott mesét, akkor magnó, kazetta és mikrofon, projektnapló

MESEKÖNYVKÉSZÍTÉS

MESEGYŰJTÉS HATÁRIDŐ:	
NÉV	MESECÍMEK
A MESEKÖNYV ELKÉSZÍTÉSÉNEK HATÁRIDEJE	
A FEJEZET CÍME	
A FEJEZETBE KERÜLŐ MESÉK CÍME SORRENDEN	

3. lépés: 1–2. feladat

T/1. 13. oldal
20 PERC

Tanári instrukciók

- A csoporttagok egyéni munkaformában tanulmányozzák a behozott mesekönyveket, és válaszszák ki, szerintük melyik a legjobb.
- Ezt követően minden csoport kapjon egy dobókockát. A gyerekek sorban dobnak. Aki dobott, annak be kell számolnia a könyvekről az alábbi szempontoknak megfelelően, és véleményét mindig indokolnia is kell (csoporttagonként 1-1,5 perc).

- o 1-es dobás: Melyik könyv címe és borítója tetszett a legjobban?
 - o 2-es dobás: Melyik könyv tartalomjegyzékéből derül ki leginkább, hogy milyen típusú, témájú meséket tartalmaz a kiadvány?
 - o 3-as dobás: Melyik könyv tartalom-összefoglalója leginkább érthető és figyelemfelkeltő a gyerekek számára?
 - o 4-es dobás: Melyik könyv illusztrációi tetszettek a legjobban?
 - o 5-ös dobás: Melyik könyvben voltak olyan mesék, amelyek terjedelme leginkább megfelel egy gyerekolvasónak?
 - o 6-os dobás: Melyik mesekönyv tartalmazza a legnagyobb számban más népek meséit?
- A beszámolókat követően válasszon ki a csoport egy mesekönyvet, amelyet összességében minden gyerek a legjobbnak fogad el.

Kiemelt készségek, képességek: összehasonlítás, vizuális megértés, véleményalkotás, következtetés, ok-okozati viszonyok megállapítása, döntés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: egyéni, csoportos

Módszerek, eljárások: játék, beszámoló, megbeszélés

Eszközök: ahány csoport, annyi dobókocka, projektmappa

1. Válassza ki mindenki a behozott mesekönyvek közül azt, amelyik szerinte a legjobb!

- a) Játsszatok! Sorban dobjatok a kockával!
Aki dobott, annak be kell számolnia a könyvekről az alábbi szempontoknak megfelelően.
Véleményét mindenkinek indokolnia kell (a felhasználható idő csoporttagonként 1-1,5 perc).

1-ES DOBÁS: Melyik könyv címe és borítója tetszett a legjobban?

2-ES DOBÁS: Melyik könyv tartalomjegyzékéből derül ki leginkább, hogy milyen típusú, témájú meséket tartalmaz a kiadvány?

3-AS DOBÁS: Melyik könyv tartalom-összefoglalója leginkább érthető és figyelemfelkeltő a gyerekek számára?

4-ES DOBÁS: Melyik könyv illusztrációi tetszettek a legjobban?

5-ÖS DOBÁS: Melyik könyvben voltak olyan mesék, amelyek terjedelme leginkább megfelel egy gyerekolvasónak?

6-OS DOBÁS: Melyik mesekönyv tartalmazza a legnagyobb számban más népek meséit?

- b) Válasszátok ki azt a mesekönyvet, amelyet mindenki jónak ítélt!

A KIVÁLASZTOTT MESEKÖNYV	
CÍME	
SZERZŐJE (EREDETE)	
ILLUSZTRÁTORA	
TERVEZŐJE	

SZERKESZTŐJE	
KIADÓJA	
MEGJELENÉSI HELYE ÉS IDEJE	

T/2.

14. oldal

15 PERC

+ házi feladat

Tanári instrukciók

- Mielőtt a gyerekek hozzáfognak a munkához, tisztázzuk, hogy mindenki tudja-e, mit csinál a szerző, mit az illusztrátor, mit a szerkesztő, és mi az a kiadó.
- Ezt követően a csoportok a táblázat szempontjai szerint keressék ki az adatokat a kiválasztott mesekönyvből.
- Végül a gyerekek az A)–B)–C) feladatok közül az egyiket csinálják meg önállóan.
- Hogy ki melyik feladatot oldja meg, mi határozzuk meg.
- A szövegalkotást otthon fejezzék be a diákok.

Kiemelt készségek, képességek: adatgyűjtés, szómagyarázat, meggyőző szöveg írása

Célcsoport – differenciálás:

- A) vizuális információkat nehezen megfogalmazó gyerekek
- B) érvek megfogalmazásában kevésbé jártas gyerekek
- C) spontán szövegalkotásban kevésbé jártas gyerekek

Munkaformák: frontális, homogén csoportban egyéni

Módszerek, eljárások: megbeszélés, szövegírás

Eszközök: projektmappa

2. Győzd meg...

- A) Győzd meg a szülőket, hogy olvasni még nem tudó gyereküknek vásárolják meg ezt a könyvet! Emeld ki, hogy milyen gazdag a mesékhez illesztett képi világ! Dicsérd az illusztrátor munkáját!
- B) Győzd meg egy 18-20 év körüli ismerősödet, hogy olvassa el ezt a könyvet! Emeld ki, hogy a mesék milyen jó tanácsokat adnak a mindennapi problémák megoldásához is!
- C) Győzd meg a gyerekeket! Készíts reklámot egy gyermekmagazinba! Képekkel, színekkel és rövid szöveggel tedd érdekessé a mesekönyvet az olvasók számára!

2.A TERVEZÉS

2 óra

REFLEKTÁLÁS

4. lépés

Könyvajánló

12 PERC

Tanári instrukciók

- A csoportokban mindenki olvassa fel a szövegét, a diákok nézzék meg a reklámokat.
- Válasszanak ki minden típusból egyet, és helyezték el a projektmappában.

Kiemelt készségek, képességek: folyamatolvasás, érvelés, döntés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: felolvasás, vita

Eszközök: projektmappa

RÁHANGOLÓDÁS

5. lépés: 3. feladat

A mesekeretek

T/3.

23. oldal

20 PERC

Tanári instrukciók

- Fogjunk hozzá a tervezéshez. Mielőtt a csoportok hozzálátnak a feladataikhoz, teremtsünk az írást motiváló osztálytermi légkört.
- Mondjuk el a gyerekeknek, hogy csoportonként egy mesét fognak írni, amelyet a projekt végén elő is adnak.
- Frontális formában beszéljünk a gyerekekkel arról, mit tudnak vagy hogyan képzelik el az írói mesterséget. Hogy telnek az írók napjai? Hogy készül egy regény? A beszélgetés végén összegezzük, hogy az írás olyan összetett, visszatekintő folyamat, melyben az ellenőrzésnek, a többszöri újraolvasásnak és újraírásnak döntő szerepe van.
- Készítsünk a táblán közös fűrtábrát, hogy kiderítsük, mennyi mindenre és milyen sok közreműködőre van szükség ahhoz, hogy egy könyv elkészüljön.
- Végül frontális munkaformában beszéljük meg az írásfolyamat lépéseit.

Kiemelt készségek, képességek: spontán beszéd, analízis, képzelet, asszociáció

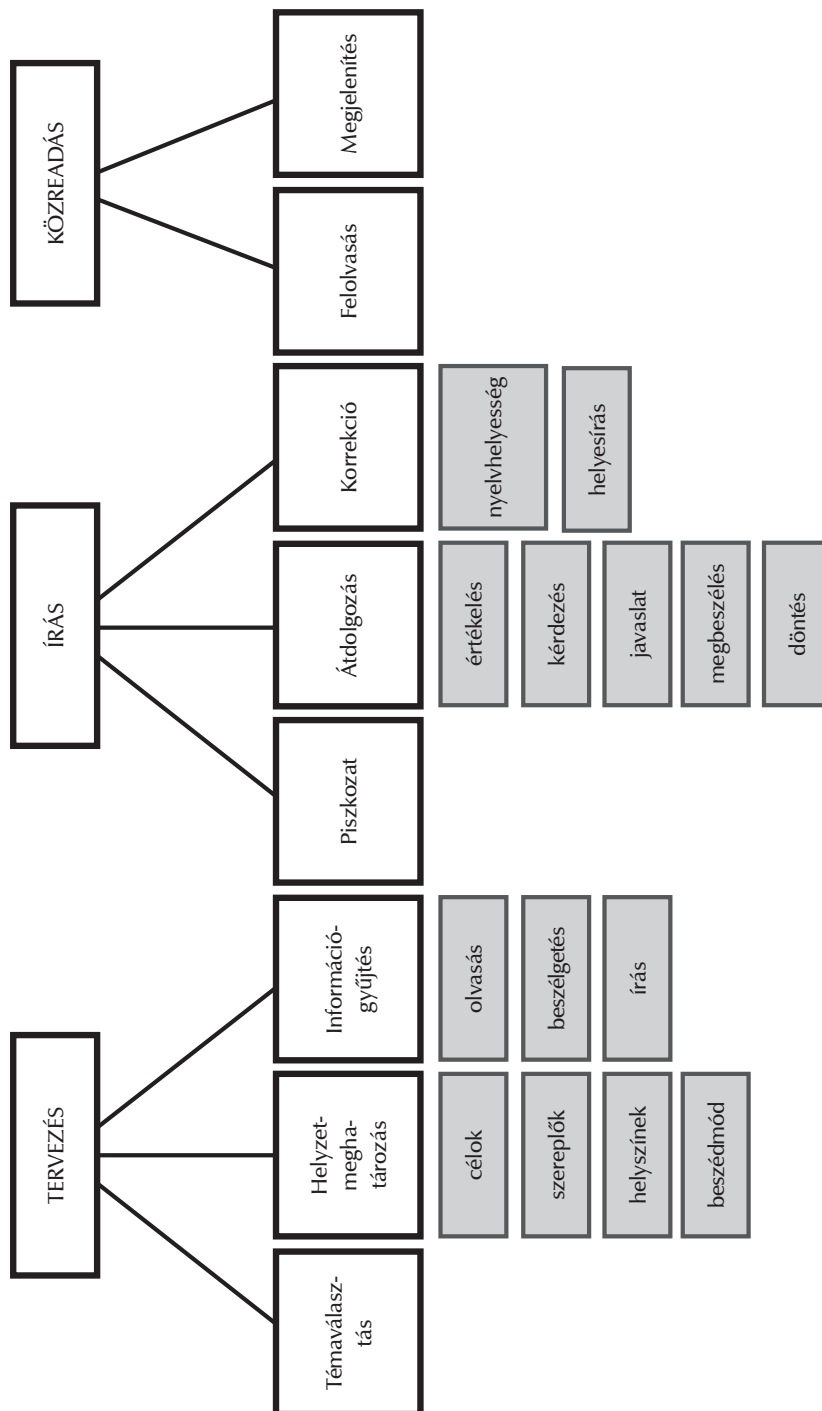
Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, csoportos, majd újra frontális munka

Módszerek, eljárások: beszélgetés, fűrtábra, magyarázat, megbeszélés

Eszközök: projektmappa: ábra az írásfolyamat lépéseiről

3. Vizsgáljuk meg az írásfolyamat lépéseit!

8 PERC

+ házi feladat

Tanári instrukciók

- A saját mese írását azzal nehezítjük, hogy a csoportoknak saját meséjükbe bele kell illeszteni a véletlenszerűen húzott mesekártyákon szereplő elemeket: szerepeket, kellékeket, nyelvi fordulatokat.
- A feladat célja, tartalma:
 1. A cédulákon szereplő személyek, kellékek, nyelvi elemek egymástól nagyon távoli kontextusokból valók, pl. bűvár–királylány, bankigazgató–törpe stb. Kevertük a mesés és a valóságos szerepeket, kellékeket is. Ezeket az egymástól távoli dolgokat kell egységes és koherens szöveggé gyúrni. Ez részben bonyolult szövegműveleteket igényel, részben fantáziát mozgósít.
 2. A fentiek miatt a gyerekek rákényszerülnek a szövegtípus jellemzőinek alkalmazására, ugyanakkor lehetetlen más mesék paneljeinek átvétele, tehát eredeti szöveget kell alkotniuk.
 3. A szövegek nyilván humorosak, parodisztikusak lesznek, ez motivációs bázist is jelenthet a későbbiekben. Beszéljük meg a gyerekekkel, hogy meseparódiát is írhatnak. Mondjuk el a műfaj pontos kritériumait.
 4. A szerep-, kellék- és nyelvi fordulatot tartalmazó kártyából 36-36 db van. Minden gyerek mindegyik kártyacsomagból húzzon egyet. Mindenki csak a nála lévő 3 kártyát nézheti meg, és azok alapján készíti el a megadott szempontok szerinti mesetervét fürtábra használatával otthon.

Kiemelt készségek, képességek: rendszerezés, fantázia, kreativitás, tervezés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, egyéni

Módszerek, eljárások: fürtábra

Eszközök: 3 csomag kártya (lásd a mellékletben), füzet

JELENTÉSTEREMTÉS

6. lépés

Ötletelés, anyaggyűjtés

20 PERC

Tanári instrukciók

- A tervezésnek ezt a szakaszát még mindig az ötletelés, az anyaggyűjtés és elrendezés jellemzi.
- A csoporttagok 1-1,5 percben beszámolnak mesetervükről, címjavaslatukról a fürtábra alapján.
- Ezt követően a csoport összesíti a mese lényeges pontjait. Közös fürtábrán csoportosítják a kártyákon megjelenő kötelező szereplőket, helyszíneket, eszközöket, nyelvi fordulatokat, majd ki-

egészítik azokkal a mesei elemekkel, amelyeket a házi feladat során gyűjtöttek a gyerekek, és a csoport fontosnak tart.

- A fűrtábra hierarchikus legyen, az első körben a szempontok, a második körben a kötelező, a harmadik körben a hiányzó elemek jelenjenek meg. Végül színezzék ki a szereplőkkel kapcsolatos alakzatokat: piros = főszereplő, zöld = a főszereplő segítői, lila = a főszereplő ellenfelei, sárga = epizódszereplők.
- Az így elkészült fűrtábra kerüljön be a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: adatgyűjtés, kreativitás, rendszerezés, spontán szövegmondás, együttműködés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: beszámoló, fűrtábra

Eszközök: csomagolópapír, filctoll, színes ceruza, projektmappa

SAJÁT MESE ÍRÁSA

MESEÍRÁS – TERVEZÉS	
NÉV	FELADAT
MESEÍRÁS – PISZKOZAT	

7. lépés: 4. feladat

T/4.

24. oldal

25 PERC

Tanári instrukciók

- A tervezés következő lépése a témaválasztás, a kommunikációs helyzet meghatározása, a vázlatkészítés és annak megbeszélése.
- A kommunikációs helyzet azonosításához, illetve a történet eseményeinek összegyűjtéséhez a kerekasztal-körforgó szóbeli változatát alkalmazzuk, amely az együttműködésen alapuló tanulás-kor biztosítja azt, hogy egymás után a csoport minden tagja elmondja és elmondhassa gondolatait. A technika lényege, hogy aki megkezdi mondandóját, leteszi a tollát középre. Aki a tollát már középre tette – vagyis „letette a garast”, megtette hozzászólását –, mindaddig nem szólalhat meg újra, amíg a csoport minden tagjának a tolla középre nem került.

- A gyerekek minden kör után állapotodjanak meg abban, hogy az elhangzottakból mi kerül bele a mesébe. A jegyző a projektmappába rögzítse azokat az ötleteket, amelyeket a csoport elfogadott.
- Emlékeztessük a gyerekeket, hogy folytassák a gyűjtőmunkát.

Kiemelt készségek, képességek: a kommunikációs helyzet azonosítása, eseménysor alkotása

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: kerekasztal-körforgó, megbeszélés

Eszközök: projektmappa

4. Ötletelés

Készítsétek el a meseterveteket!

a) Mikor?

A történet játszódhat régen, napjainkban vagy a jövőben.

b) Milyen?

Lehet fantasztikus, népmeséhez hasonlító, mai mese, meseparódia stb.

c) Hol?

Játszódhat kastélyban, lakótelepen, bevásárlóközpontban, falun vagy városban, távoli vagy mesebeli tájakon.

d) Legyen benne!

Valaki él valahol valakikkel:

Valami történik vele, melynek hatására megváltozik az élete:

Valahány próbát ki kell állnia:

A bonyodalmak megoldódnak:

Egyéb ötletek:

REFLEKTÁLÁS

8. lépés

házi feladat

Tanári instrukciók

- Házi feladatként kérjük meg a diákokat, hogy készüljenek fel – a csoportszerepeknek megfelelően – az értékelésre.

Kiemelt készségek, képességek: ön- és társértékelés, empátia, tolerancia, véleményalkotás

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: egyéni

Módszerek, eljárások: értékelés

3. AZ ÉN MESÉM

4 óra

RÁHANGOLÓDÁS

9. lépés

Hogy vagy?

15 PERC

Tanári instrukciók

- Az órát beszélgetéssel kezdjük, frontális munkaformában.
- Megkérdezzük a gyerekeket, hogyan érzik magukat a projektben, van-e valami kérdésük, ötletük a folytatással kapcsolatban.
- Csoportmunkával folytatjuk az órát. Minden gyerek – a szerepének megfelelően – mondja el eddigi tapasztalatait és javaslatait a csoport tevékenységével kapcsolatosan.
- Végül a csoportok értékelik az eddigi munkát, osszanak dicséretkártyát a csoporttagoknak.
- Bárki tehet javaslatot, azonban mindig indokolnia kell a véleményét.
- Egy kártya akkor találja meg a gazdáját, ha a csoport minden tagja egyetért a javaslattal.

Kiemelt készségek, képességek: összefoglalás, értékelés, véleményalkotás, javaslat megfogalmazása, érvelés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, csoportos

Módszerek, eljárások: beszélgetés, megbeszélés

Eszközök: dicséretkártya, projektnapló

ÉRTÉKELÉS I.

NÉV	A DICSÉRET SZÖVEGE

JELENTÉSTEREMTÉS

10. lépés: 5. feladat

Jellemzés és történetvázlat

25. oldal

20 PERC

Tanári instrukciók

- A gyerekek párokban kezdik a feladatmegoldást.
- Mondjuk el, milyen feladatlehetőségek vannak, és válasszanak maguknak egyet.
- A párok egyike a szereplők jellemvonásait találja ki, és meghatározza a főszereplőhöz fűződő viszonyukat.
- Egy másik pár elkészíti a történetvázlatot, és egy következő páros rajzokat készít a történethez.
- A párok a füzetükbe dolgozzanak, kivéve az illusztrátorokat, akik A/4-es lapokra készítsék el rajzaikat.

Kiemelt készségek, képességek: jellemzés, a szereplők közti viszony meghatározása, vázlatírás, történetillusztrálás

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: páros

Módszerek, eljárások: szövegalkotás, illusztrálás

Eszközök: füzet, A/4-es lapok, színes ceruza

T/5.

10 PERC

Tanári instrukciók

- A párok cseréljék ki megoldásaikat. Ha van ötletük vagy javaslatuk, azt írják le a társuk füzetébe.
- Amikor minden páros végzett az összes feladattal, állapotjanak meg a végleges történetvázlatban, a szereplők jellemvonásaiban és a köztük lévő viszonyban, illetve abban, hogy mely képeket teszik bele a mesébe, esetleg még milyen hiányok mutatkoznak.
- Házi feladatként a párok a javaslatoknak megfelelően véglegesítsék a projektmappába kerülő megoldásukat.
- Az illusztrátorok egy oldal feladatsablont kapnak, arra készítsék el a még hiányzó képeket. Az órán elfogadott rajzokat is fűzzük be a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: értékelés, javaslatok megfogalmazása, döntés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: páros

Módszerek, eljárások: megbeszélés

Eszközök: feladatsablon

5. Jellemzés és történetvázlat

A) Jellemezzétek a mese szereplőit!

- a) Írjátok a sor elejére a szereplő nevét, tegyetek utána kettőspontot, majd soroljátok fel a tulajdonságait!
- b) Készítsetek egy ábrát, amely a szereplők főszereplőhöz való viszonyát mutatja be!
Jelenítsétek meg például: kik a segítők, kik akadályozzák az útján, kik azok a szereplők, akik kezdetben hátráltatják, később azonban segítők lesznek stb.!

B) Készítsétek el a végleges történetvázlatot!
A helyszínekhez még ne írjatok semmit!

ELŐKÉSZÍTÉS:

Helyszín(ek):

BONYODALOM I.:

Helyszín(ek):

KIBONTAKOZÁS I.:

Helyszín(ek):

BONYODALOM II.:

Helyszín(ek):

KIBONTAKOZÁS II.:

Helyszín(ek):

TETŐPONT:

Helyszín(ek):

MEGOLDÁS:

Helyszín(ek):

C) Készítsetek a szereplőkről, a csodálatos kellékekről és a helyszínekről rajzokat!

11. lépés: 6. feladat

A történet szerkezete

30. oldal

20 PERC

Tanári instrukciók

- A csoportban közösen alkotott fürtábrából a gyerekek a helyszínekre koncentrálnak. Most már tudják: kik és milyenek a szereplők, és összeállt bennük a történet váza is.
- Állapodjanak meg abban, hogy a mese melyik szerkezeti egysége hol játszódik. Ezt a jegyző rögzítse a véglegesített vázlatba.
- Végül osszák szét a helyszíneket egymás között, és készítsenek rövid leírást róluk. A leírások elkészítésére 10 percet adjunk.
- A helyszínek számától függően egyéni, illetve pármunkában dolgoznak a diákok.
- A leírások elkészítését követően mindenki olvassa el a másik (pár) munkáját, tegye meg a javaslatait, és a végleges leírásokat a gyerekek készítsék el otthon üres lapokra, hogy befűzhetőek legyenek a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: rendszerezés, döntés, leírás készítése, javaslatok megfogalmazása

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos, egyéni és (vagy) páros

Módszerek, eljárások: megbeszélés, szövegalkotás

Eszközök: füzet

T/6.

25 PERC

Tanári instrukciók

- Elérkeztünk a pizkozat elkészítéséhez. Beszéljük meg a gyerekekkel, hogy a mesében keveredjen többféle szövegtípus: használják a már megírt jellemzéseket, leírásokat.
- Ügyeljenek a stílusra, a nyelvhasználatra: bátran kísérletezzenek szóképek, alakzatok használatával.
- Legyenek a szövegben párbeszédek.
- Arra azonban hívjuk fel a csoportok figyelmét, hogy a közösen elfogadott vázlattól nem térhetnek el, illetve arra, hogy a mesekártyákon szereplő információknak benne kell lenniük a történetben, a nyelvi fordulatoknak szervesen illeszkedniük kell a szövegegészhez.
- Abban is most állapodjanak meg a csoportok, hogy a mesében egyes szám első vagy harmadik személyű az elbeszélő.

- A piszkozatot a gyerekek egyéni és (vagy) pármunkában készítik el a csoport létszámától függően. A megírt szövegrészek az óra végén kerüljenek be a projektmappába. Írjuk fel papírlapokra a tervezett szerkezeti rész(ek) nevét. A gyerekek húzzanak egyet, és azt a szövegrészt írják meg házi feladatként. Ugyanazt a részletet, amely az órai feladata volt, nem írhatja senki.
- A következő órára a gyerekek hozzanak magukkal ollót és ragasztót.

Kiemelt készségek, képességek: nézőpont meghatározása, szerkezeti részek azonosítása

Célcsoport – differenciálás: A lassabban dolgozó gyerekek rövidebb szövegírási feladatot kapjanak.

Munkaformák: csoportos, majd egyéni és/vagy páros munka

Módszerek, eljárások: megbeszélés, szövegalkotás

Eszközök: projektmappa

6. Írjátok meg a mese első változatát!

- Mindenki csak egy részletet fogalmazzon meg belőle!
 - Munkátokhoz használhatjátok a projektmappában lévő anyagokat.
- Írjátok meg a mese előkészítését és első bonyodalmát!
 - Írjátok meg az első bonyodalmat követő kibontakozást!
 - Írjátok meg a második bonyodalmat és az azt követő kibontakozást!
 - Írjátok meg a tetőpontot és a megoldást!

12. lépés

Szövegmontírozás

25 PERC

Tanári instrukciók

- A gyerekek párokban dolgoznak. Egy-egy pár ugyanazon szerkezeti részhez kapcsolódó két, számkra ismeretlen szövegvariációval dolgozik.
- A feladat menete:
 1. A párok olvassák el a szövegeket.
 2. Keretezzék be halványan ceruzával azokat a szövegrészeket, mondatokat, kifejezéseket és (vagy) szavakat, amelyek szerintük a mesében jól használhatók.
 3. A kiválasztott részleteket vágják ki.

4. Ezek és a kiegészítések, javításaik alapján montírozzanak egy új szöveget: a kivágott elemeket ragasszák fel egy üres lapra, javaslataikat pedig írják hozzájuk úgy, hogy összefüggő szöveget kapjanak. A sorok között legyen elég távolság, hogy a többi csoporttag javaslatait is be lehessen majd írni. – A rövidebb szövegekkel dolgozó gyerekek, ha marad idejük, válogathatnak rajzokat a szövegrészhez.

Kiemelt készségek, képességek: olvasás, válogatás, értékelés, szövegkiegészítés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: páros munka

Módszerek, eljárások: olvasás, megbeszélés, szövegalkotás

Eszközök: A/4-es lapok, olló, ragasztó

REFLEKTÁLÁS

20 PERC

+ házi feladat

Tanári instrukciók

- Az óra utolsó szakaszában a párok bemutatják a montírozott oldalakat. Elkezdődik a szövegértelmezés.
- A feladat menete:
 1. A párok valamelyik tagja felolvassa a szövegrészt.
 2. A csoport többi tagja elmondja észrevételeit, javaslatait.
 3. A pár másik tagja a montírungra jegyzi a javaslatokat.
 4. Otthoni munka:
 - a) A párok a többi szövegrész ismeretében készítsék el a végleges szövegváltozatot A/4-es lap(ok)ra.
 - b) Ennél a szakasznál már érdemes számítógéppel dolgozni. Ezt megoldhatják a gyerekek, de kérhetik hozzá felnőtt segítségét is.
 - c) Először azonban számítógépen tervezzék meg az oldal(ak) arculatát: hova kerül szöveg, hova kép vagy rajz. A vizuális elemek helyét egy négyzettel vagy téglalappal jelöljék, és jelezzék, mi kerül bele.
 - d) Minden pár egész oldal(ak)ra tervezzen, hogy a végleges produktum könyvszerű legyen.
 - e) A párok a csoportlétszámnak megfelelő példányban kinyomtatott szövegeket vigyék be a következő órára.

Kiemelt készségek, képességek: olvasás, jegyzetkészítés, véleményalkotás, javaslatok megfogalmazása, koherenciateremtés, szöveg adott szerkezeti egységének megírása

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: páros, majd csoportmunka

Módszerek, eljárások: olvasás, megbeszélés, házi feladat

13. lépés: 7. feladat

Szövegkorrekció

36. oldal

20 PERC

Tanári instrukciók

- Eljutottunk a szerkesztés, lektorálás, illusztrálás és korrektúrázás fázisáig.
- Ez a feladat teremt alkalmat a mese végső tartalmi, nyelvhelyességi, helyesírási, formai javítására.
- Minden gyerek megkapja a mese teljes szövegét, és azzal dolgozik egyedül vagy párban.
- Azt, hogy ki melyik szempont szerinti feladatot végzi, mi mondjuk meg a gyerekeknek.
- A szövegjavításokat a gyerekek a saját példányukon végzik el, az illusztrátor az üres helyeken jelzi, hogy milyen képek, rajzok kerülnek a mese végső verziójába.
- A javításokkal ellátott szövegeket a csoporttagok adják oda annak a társuknak, aki el tudja végezni vagy végeztetni a számítógépes korrekciót. Őt kérjük meg arra is, hogy a képeket ragassza be a helyükre az illusztrátor utasításainak megfelelően.
- Kérjünk segítséget szülőktől, önkormányzattól stb., hogy minden gyerek megkapja másolatban a csoportproduktumot. Az eredeti példányt tegyük a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: stilisztikai hibák javítása, helyesírás, szövegkohérenencia, vizuális és verbális információk összehangolása

Célcsoport – differenciálás: Gyengébb képességű gyerekek esetében a szöveget részekre lehet bontani, és egy szerepet töltsenek be többen.

- A) Szerkesztő: képes átlátni és kijavítani hosszabb szövegben a szövegösszefüggésbeli hibákat.
 B) Szakmai lektor: képes kijavítani a szövegben a logikai hibákat.
 C) Nyelvi lektor: képes hosszabb szövegben kijavítani a nyelvhelyességi hibákat, figyel rá, hogy a szöveg stílusa egységes legyen.
 D) Korrektor: képes a helyesírási hibák és elírások következetes javítására.
 E) Illusztrátor: képes adott szöveghez rajzokat készíteni és rendelni, a szöveg formáját harmonizálni.

Munkaformák: egyéni vagy páros

Módszerek, eljárások: szövegjavítás

Eszközök: meseszövegek, projektmappa

MESÉÍRÁS – ÁTDOLGOZÁS	
MESÉÍRÁS – KORREKCIÓ	
NÉV	SZEREP

	SZERKESZTŐ
	SZAKMAI LEKTOR
	NYELVI LEKTOR
	KORREKTOR
	ILLUSZTRÁTOR

T/7.

25 PERC

+ házi feladat

Tanári instrukciók

- A kooperatív tanulásszervezés során szükség van arra, hogy a csoportok megismerkedjenek egymás munkáival.
- A feladat lehetővé teszi, hogy tanítványaink megfigyeljék, más csoportokban hogyan gondolkodtak a gyerekek és milyen megoldásra jutottak. A többi csoport meséjének megismeréséhez válasszuk az interjútechnikát.
- Az alkalmazás menete:
 1. Ismertessük a gyerekekkel az időkeretet! Megbeszélés, kérdéssor összeállítása: 10 perc, interjúkészítés: 15 perc.
 2. Minden csoport mondja meg meséje címét.
 3. A csoportok minden rajtuk kívüli csoportnak írjanak kérdéssort. Ehhez a gyerekek – csoportlétszámtól függően – egyéni vagy pármunkában dolgozzanak.
 4. Tervezzék meg, körülbelül hány kérdés feltevésére és megválaszolására lesz idő.
 5. A gyerekek az eseményekre kérdezzenek rá úgy, hogy összeálljon számukra a többi csoport meséje.
 6. Az egyének, illetve párok fogalmazzák meg és rögtön írják is le a kérdéseiket.
 7. Az interjúkat úgy szervezzük, hogy minden csoportra sor kerüljön.
- Házi feladatként minden egyén, illetve páros készítse el az általa kérdezett csoport meséjének vázlatát a füzetébe, és készüljön fel a mese elmondására.

Kiemelt készségek, képességek: kreativitás, következtetés, kérdezés, a kérdésekre adekvát válaszok megfogalmazása, vázlatírás, információrendezés

Célcsoport – differenciálás: A célirányos, szisztematikus kérdésben gyengébb képességű tanulók párban dolgozzanak egy társukkal.

Munkaformák: frontális, csoportos, egyéni és (vagy) páros

Módszerek, eljárások: magyarázat, megbeszélés, interjú

Eszközök: projektmappa, füzet

7. Interjú...

A) Nyomozzátok ki a másik csoport meséjének történetét!

Írjatok olyan kérdéseket, hogy az azokra kapott válaszokból világossá váljon számotokra a mese!

A mese címe:

Kérdések:

B) Nyomozzátok ki a másik csoport meséjének történetét!

Írjatok olyan kérdéseket, hogy az azokra kapott válaszokból világossá váljon számotokra a mese!

A mese címe:

Kérdések:

C) Nyomozzátok ki a másik csoport meséjének történetét!

Írjatok olyan kérdéseket, hogy az azokra kapott válaszokból világossá váljon számotokra a mese!

A mese címe:

Kérdések:

D) Nyomozzátok ki a másik csoport meséjének történetét!

Írjatok olyan kérdéseket, hogy az azokra kapott válaszokból világossá váljon számotokra a mese!

A mese címe:

Kérdések:

E) Nyomozzátok ki a másik csoport meséjének történetét!

Írjatok olyan kérdéseket, hogy az azokra kapott válaszokból világossá váljon számotokra a mese!

A mese címe:

Kérdések:

5. SZÍNHÁZASDI

4 óra

RÁHANGOLÓDÁS

14. lépés

Mitől színház a színház?

25 PERC

Tanári instrukciók

- Minden csoportból válasszunk egy diákot.
- A kijelölt gyerekek a vázlatuk alapján mondják el egy másik csoport meséjét.
- A mesegazda csoport egészítse ki a történetet, ha fontos információk kimaradtak belőle, majd értékelje a mesemondót.

Kiemelt készségek, képességek: mesemondás vázlat alapján, hiányzó információk kiegészítése, egymás értékelése

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: mesemondás, megbeszélés

Eszközök: projektnapló

20 PERC

Tanári instrukciók

- Frontális munkaformában beszéljünk a gyerekekkel az alábbi kérdésekről:
 1. Milyen egy színház?
 2. Milyen típusú színházak vannak?
 3. Honnan tudjuk, hogy melyik színházban milyen darabot játszanak?
 4. Mi minden kell egy színpadi előadáshoz?
- Vegyük sorra a színházi szerepeket, és értelmezzük, melyiküknek mi a feladata:
 1. dramaturg
 2. rendező
 3. zenei rendező
 4. díszlettervező
 5. jelmeztervező

- 6. színészek
- 7. kellékesek
- 8. sűgó
- 9. grafikusok
- 10. szervezők

- Végezetül olvassuk fel a monológokat és a dialógusokat, és gyűjtjük össze, milyen kritériumai vannak a jó szerepalakításnak.

Kiemelt készségek, képességek: kreativitás, memória, információgyűjtés, szerepviszonyoknak megfelelő felolvasás

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális

Módszerek, eljárások: beszélgetés, magyarázat, olvasás

Eszközök: monológ- és dialógusrészek (2. számú melléklet)

JELENTÉSTEREMTÉS

15. lépés

A tervezés

45 PERC

Tanári instrukciók

- Frontális munkaformával kezdjük az órát.
- Beszéljük meg tanítványainkkal, milyen szövegegyeségekből áll egy színdarab. Használjuk a 3. számú mellékletben található mintaszövegrészt.
- Ismertessük a gyerekekkel a feladataikat: az eredeti csoportok kész meséjükben írják meg a színdarabot. A szövegeknek jelenetenként tartalmaznia kell a szereplőket, a helyszínt és valamilyen párbeszédet.
- A diákok a jelenetekhez készítsenek színpadképet a díszletek és az éppen színpadon lévő szereplők rajzaival. Találják ki a csoportok, hogy az egyes jelenetek között hogyan történik gyorsan a színváltás (ha szükséges).
- Az előadás megtervezése már csoportmunkában történik.
- A gyerekek:
 1. A projektmappából olvassák fel újra a mese szereplőit. Tegyenek javaslatot, hogy melyik szerepet ki játssza. Véleményüket támasszák alá érvekkel. Akire javaslatot tett a csoport, annak válaszolnia kell, hogy elfogadja-e a szerepet vagy inkább másikat szeretne eljátszani. Ha több szereplő van, mint a csoporttagok száma, azt is el kell döntenie, ki játszik két szerepet.
 2. A szerephez hasonló módon beszéljék meg az egyéb feladatokban való közreműködést. A csoportlétszámtól függően egy-egy feladatra egy, illetve két gyerek is rendelhető.
 3. A gyerekek számára szükség lesz:
 - a) két dramaturgra, akik a szöveget átírják magán- és párbeszéd formára;
 - b) rendezőre, aki az átírt szöveghez megadja a rendezői utasításokat;

c) jelmeztervezőre, aki kitalálja, hogy melyik szereplőnek milyen legyen és hogyan készüljön a színpadi ruhája;

d) díszlettervezőre, aki kitalálja, hogy az előadás helyszínén (iskolában, könyvtárban, művelődési házban stb.) rendelkezésre álló bútorokból, eszközökből hogyan alakítható ki legjobban a meséhez illeszkedő színpadkép.

4. Állapodjanak meg, mikorra kell a szöveget megtanulni. A gyerekeknek el kell mondani, hogy a bizonytalan szövegtudáshoz, a próbáról próbára változó szöveghez nem tud alkalmazkodni a többi szereplő, elbizonytalanodnak tőle, nem tudják, mikor kell reagálniuk rá.

5. Egyeztessék a próbák időpontját. Az olvasópróbát kivéve a csoportok tanórákon kívül gyakorolják be a darabot.

6. Beszéljék meg, milyen reklámokat, meghívókat készítenek. Két csoportot alkotva készítsenek plakátot és meghívót. Szervezzék meg a sokszorosítást, a plakátok kiragasztását, a meghívók eljuttatását a vendégekhez.

A csoport minden megállapodása kerüljön be a projektnaplóba.

Kiemelt készségek, képességek: tervezés, szervezés, analízis, kooperáció

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, csoportos

Módszerek, eljárások: magyarázat, megbeszélés

Eszközök: projektnapló, szövegminta (3. számú melléklet)

16. lépés

Meséből színdarab

45 PERC

Tanári instrukciók

- Elkezdődik a mese dramatizálása: a gyerekek egyénileg vagy párokban dolgoznak, párhuzamosan végzik a feladataikat.
- Dramaturgok: kettéosztják a szöveget, és átírják párbeszédese formájúvá, illetve egy-egy monológot illesztnek bele, ha a szöveg megengedi. A dramaturgok folyamatosan adják a rendezőnek az átírt mesét, és a rendezői utasítások elkészültekor sokszorosítják a szöveget a szereplőknek.
- Rendező: újra elolvassa az eredeti mesét, terveket készít a rendezői utasításokhoz, majd hozzáfog azok megírásához.
- Jelmeztervező: kikeresi a szereplőkkel kapcsolatos részeket az eredeti meséből, jegyzeteket, rajzokat készít a jelmezhez, megbeszéli a szereplőkkel, hiányzik-e valamilyen ruhadarab a jelmezükhöz.
- Díszlettervező: az eredeti meséből elolvassa a helyszínekre vonatkozó részleteket, jegyzeteket, rajzokat készít, megtervezi, hogy lehet legkönnyebben, legszemélyesebben mozgatni a díszleteket, ha változik a szín.
- Aki hamarabb végez a munkájával, az a plakát és a meghívó tervezésével, szövegének megírásával foglalkozzon.

- Az elkészült szövegkönyveket olvassuk el, javítsuk ki bennük a stilisztikai és helyesírási hibákat, és gondoskodjunk azok legépeltesítéséről, illetve sokszorosításáról. A szövegeket dupla sortávval írassuk, hogy a gyerekek munka közben tudjanak jegyzeteket fűzni hozzá. A kész szövegeket helyezzük el a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: elbeszélő szöveg párbeszéddé alakítása, utasítások megfogalmazása, válogató olvasás, tervezés, vázlatrajzok készítése

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: egyéni/páros

Módszerek, eljárások: tervezés, szövegalkotás, megbeszélés

Eszközök: meseszövegek, A/4-es lapok, projektmappa

17. lépés

Díszlet és jelmez

30 PERC

Tanári instrukciók

- Az óra menete:
 1. Osszuk ki a gyerekeknek a szövegkönyveket.
 2. Állapodjanak meg a jelmezekben és a díszletekben. A díszletekről készítsenek a csoportok egy listát, hogy az előadásra elő lehessen őket készíteni.
 3. A rendezői utasítás szerint készítsék el a színpadképet: jelöljék rajta a szereplőket és a díszleteket is.
 4. Véglegesítsék a meghívót és a plakátot.
 5. A csoportok tartsanak olvasópróbát.
- A kész munkák másolatát fűzzük be a projektmappába.

Kiemelt készségek, képességek: szempont szerinti és válogatóolvasás, véleményalkotás, javaslatok megfogalmazása, jelenetek elkülönítése, meghívó- és plakátszöveg-alkotás, -tervezés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: beszélgetés, magyarázat, olvasás

Eszközök: A/4-es lapok, projektmappa

DRAMATIZÁLÁS

A SZEREPEK MEGTANULÁSÁNAK HATÁR- IDEJE	
A PRÓBÁK IDŐPONTJA	
A PLAKÁTOK KIRAGASZTÁSÁNAK HATÁRIDEJE	
A MEGHÍVÓK KIKÜLDÉSÉNEK HATÁRIDEJE	
AZ ELŐADÁS HELYSZÍNE ÉS IDŐPONTJA	

NÉV	SZEREPLŐ

EGYÉB FELADATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTEL	
NÉV	SZEREP
	dramaturg (2)
	rendező
	jelmeztervező
	díszlettervező
	reklámkészítők
	meghívőkészítők

REFLEKTÁLÁS

18. lépés

Hogy vagy?

15 PERC

Tanári instrukciók

- Beszéljessünk a gyerekekkel frontális munkaformában.
- Kérdezzük meg őket, hogy érzik magukat a projektben, milyen tapasztalatokat gyűjtöttek. Segítik-e munkájukat ezek a tapasztalatok?
- Csoportmunkával folytatjuk az órát. A gyerekek értékeljék az eddigi munkát, javasoljanak dicséretkártyát a csoporttagoknak.

- Bárki tehet javaslatot, de mindig indokolnia kell a véleményét.
- Egy kártya akkor találja meg a gazdáját, ha a csoport minden tagja egyetért a javaslattal.

Kiemelt készségek, képességek: összefoglalás, értékelés, véleményalkotás, javaslat megfogalmazása, érvelés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, majd csoportos

Módszerek, eljárások: beszélgetés, megbeszélés

Eszközök: dicséretkártya

- Jelen tanórán befejeződik a mese dramatizálása.
- A következő két órát az osztály mesekönyvének elkészítésével töltjük.
- Szervezzük meg előre, hogy valaki kösse be a meséket könyvvé, és a bemutatóelőadáson tartunk róla könyvismertetést.

ÉRTÉKELÉS II.

NÉV	A DICSÉRET SZÖVEGE

6. AZ ÉN MESEKÖNYVEM

4 óra

JELENTÉSTEREMTÉS

19. lépés

Meseválogatás

45 PERC

Tanári instrukciók

- A gyerekek a gyűjtött mesék válogatásával és rendszerezésével foglalkoznak az órán. Ismertessük a gyerekekkel a mesekönyv tartalmát:
 1. A mesekönyv annyi fejezetből áll, ahány csoport van az osztályban.
 2. Csoportonként négy mesét tartalmaz: minden csoport saját meséjét, a mesemondó által elmondott mese lejegyzett változatát, valamint a hazánkban élő kisebbségek és a környező országok népeinek meséiből egyet-egyet.
- A meseválogatás lépései:
 1. Minden csoport készítsen egy listát, amelyben feltüntetik a gyűjtött szövegek címét és a mese eredetét.
 2. Ezt követően a csoportok frontális munkaformában kezdjék el felolvasni a listájukat. Ha van olyan mesecím, amely egy másik csoportban is előfordul, azt a csoport hírnöke jelezze. Ebben az esetben vizsgáljuk meg, ugyanarról a meséről van-e szó, ugyanannak a népcsoportnak a meséje-e.
 3. Az első szűrést követően újra csoportmunka következik. Először a csoporttagok egymás után foglalják össze az általuk – a hazánkban élő kisebbségek mesekincséből – gyűjtött történeteket. Döntsék el, melyiket szeretnék a mesekönyvben „megjelentetni”. Ugyanígy válasszanak a csoportok a környező országok népeinek meséiből is egyet.
- A meseválogatást követően a csoportok találjanak ki fejezetcímet a meséikhez, majd döntsék el, milyen sorrendben kövessék egymást a történetek a fejezeten belül. Döntésüket rögzítsék a projektnaplóba.
- A következő órára minden csoport gyűjtsön és (vagy) rajzoljon illusztrációt a lejegyzett meséhez.

Kiemelt készségek, képességek: eredetiség, értékelés–bírálat, szöveg reprodukálás tömörítéssel, választás–döntés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: frontális, csoportos

Módszerek, eljárások: tájékoztatás, magyarázat, megbeszélés

Eszközök: projektnapló

20. lépés

Az én mesekönyvem

15 PERC

Tanári instrukciók

- Az óra célja a mesekönyv végső formájának kialakítása.
- Az első részfeladatot (bevezetés írása) magyarázzuk el az osztálynak.
 1. Írjunk a mesekönyvhöz bevezetőt. A bevezető úgy készül, hogy mindenki (az osztály valamennyi tagja és a pedagógus is) egy mondatban válaszol a következő kérdésre: „Mi volt a legjobb a közös munkában?” Aki megírta a válaszát, írja alá a nevét. A bevezető végére írjuk fel a dátumot is. Csoportonként adjuk körbe a bevezető szövegéhez a lapot. Egy csoport 8 percet kap a válaszok leírására.
 2. Minden csoportból egy gyerek alkotson új csoportot. Ők tervezzék meg és készítsék el a könyvborítót. A borítón szerepeljen a projekt címe (Az én mesekönyvem), az iskola neve, az osztály megjelölése, a település neve és az elkészítés éve. A gyerekek készítsenek hozzá illusztrációt is.
 3. A csoportok pármunkában végezzék a következő feladatokat:
 - a) Tervezzék meg és készítsék el a fejezet címoldalát. Írják fel a fejezet címét, a csoport és a csoporttagok nevét, majd díszítsék az oldalt rajzokkal.
 - b) A lejegyzett mese elé írjanak rövid ismertetőt a mesemondóról, majd illesszék be a mesébe a képeket, rajzokat.
 - c) Készítsenek tartalomjegyzéket a fejezethez: szerepeljen benne a mesék címe, eredete és az oldalszám.
- Miközben a csoportok dolgoznak, készítsük el az impresszumot. Az impresszumban szerepeljen:
 1. valamennyi gyerek neve rendben,
 2. a magyartanár és az osztályfőnök neve,
 3. mindazon személyek, vállalatok, intézmények neve (akik számítógépen rögzítették a szövegeket, sokszorosították azokat, aki bekötötte stb.), akiknek/amelyeknek támogatásával létrejött a mesekönyv, illetve megvalósult a bemutató előadás.

Kiemelt készségek, képességek: hangulatok, érzelmek, élmények spontán megfogalmazása, vizuális és verbális információk megfeleltetése, adatok rögzítése kötött formában, jellemzésírás

Célcsoport – differenciálás:

- A) jó tervezési-vizuális és rajzkészségű gyerekek
- B) jellemzés írásában jó képességű gyerekek
- C) szépen író, precíz gyerekek

Munkaformák: frontális, csoport- és pármunka

Módszerek, eljárások: magyarázat, megbeszélés

Eszközök: A/4-es lapok, olló, ragasztó

REFLEKTÁLÁS

21. lépés

Mesemondó verseny

30 PERC

Tanári instrukciók

- Rendezzünk mesemondó versenyt.
- Alkossunk mesekört. Azok a gyerekek, akik befejezték az előző feladatot, csatlakozzanak a mesekörhöz.
- A gyerekek jelentkezés alapján csoportjuk bármelyik meséjét elmondhatják a többieknek.
- A mesemondókat a hallgatók 0–6 pontig terjedő skálán értékeljék.
- Aki a legtöbb pontot gyűjti össze, az lesz „A projekt mesemondója”.

Kiemelt készségek, képességek: szövegproduktálás, értékelés

Célcsoport – differenciálás: az egész osztály

Munkaformák: csoportos

Módszerek, eljárások: szövegmondás, megbeszélés

22. lépés

Kedves közönségünk!

2 X 45 PERC

Tanári instrukciók

- A két órát összevontan, délután érdemes megtartani, hogy a meghívott vendégek részt tudjanak venni rajta.
- Kb. 15 percet szánjunk arra, hogy a gyerekeknek megköszönjük a munkájukat, és mindenkiről egy személyes értékelő mondatot mondjunk.
- Beszéljünk a saját érzéseinkről is, arról, hogyan segítette a projekt, hogy még jobban megismerjük tanítványainkat.
- Ezt követően kezdődjön el a bemutató. Először mondjuk el a vendégeknek, hogy mivel foglalkoztak a gyerekek az elmúlt időszakban, mutassuk be röviden az elkészült mesekönyvet.
- Végül pedig következzenek a dramatizált mesék.
- Az előadások végén a csoportok kérjék meg vendégeiket, hogy írják alá nevüket a nézőközönség soraiban. Ez lesz a projektmappa záró oldala.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Fülett, szimatolt, mozgatta a bajszát, s széltében-hosszában híresztelte, hogy ötöse lett a lottón.	Nem ő, hanem aki mellette állt a torony tetején.
Végül fennakadt a kerítésen, és ott kalimpált mindhiába, nem jött arra senki egész éjjel.	– Micsoda? Elromlott a lift? Mi lesz velem, ha nem jön értem a királyfi?
Ilyet még nem látott a világ! Olyan buta volt, hogy térkép kellett neki ahhoz is, hogy a száját megtalálja.	– Miért vagy ilyen szomorú? – Mert mindenki azt mondja, hogy szürke vagyok... – Dehogyan, csak nincs benned elég jelzői módosító!
Mindenki munkához látott, összepakolták a legszükségesebbeket: CD-lejátszót, frizbit, Milka csokit és a tevét.	Bizony így is történt: leült a szintetizátorához, és eljátszott egy gondolattal.
– Nekem is fáj, mégse ébredtek fel senkit... – morogta, és aludt tovább békésen.	Rekedt hangjával büszkén szavalta az ének szövegét: – Tara-rarara-tarara-ra.
Időközben azonban beesteledett, feljöttek az első csillagok, és hősünk agyára teljes sötétség borult.	Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szuper jó lakópark.
– Nem beszélgetek a szomszédokkal! Miért mindig nekem kell feláldoznom magam? – duzzogott a papagáj.	– Mi ez a felfordulás? Talán nem az országot, hanem téged támadott meg az ellenség?
Rőzsével a hátán vonszolta magát a sivatagban.	– Jó napot kívánok, Tasnádi urat keresem.
– Szerencséd, hogy nem szólítottál öreganyádnak, most jövök a plasztikai sebésztől.	A bohóc akkor tanácsot kért a humoristától.

<p>Az éjszaka közepén az álnok kígyó úgy megijedt a rockzenekartól, hogy azonnal gyógyszerári jelkép lett.</p>	<p>Ha a számítógép el nem romlott volna, az én mesém is tovább tartott volna.</p>
<p>– Tévedni emberi dolog – mondta a varázsló, mikor karatebajnok helyett egérré változtatta.</p>	<p>Minden reggel, amikor a Nap első sugarát megpillantotta, fölment az internetre.</p>
<p>– Hát te minek öltöztél? – Királynak! Álruhában már mindenki felismer.</p>	<p>Körbeülték a terített asztalt. Volt ott minden, mi szem-szájnak ingere: kétütemű 12-es, metafora, de még figura etimologica is.</p>
<p>Hiába udvariaskodott, hiába finomkodott, puha lépteivel lassan mindenkinek az agyára ment.</p>	<p>A friss zöld mezőn megtelt szíve, lelke meg a kuka.</p>
<p>Telt, múlt az idő. A park helyén már régen diszkó működött.</p>	<p>– Pancser! Pancser! – Ha még egyszer beszólsz, macskaeledelt csinálok belőled.</p>
<p>– Ne okoskodjon kend, mert beírom a számítógépembe, és azon nyomban a lomtárba is hajítom!</p>	<p>– Tényleg bírlak. Megadom az e-mail címem: merreg@kevero.com</p>
<p>– Miért nem lehetek ebben a mesében sem főszereplő? – kérdezte életuntan.</p>	<p>Belekapaszkodott a felhőbe, de a felhőszakadás miatt újra a földön kötött ki.</p>
<p>Mentek árkon-bokron, átkeltek az örök élet tengerén, mikor végre az üdülőbe értek.</p>	<p>– Jó napot, adjon isten! Erre van a mese vége? – Mit t’om én!</p>
<p>– Fél perc van hátra a háborúból, és döntetlenre állunk – kesergett tovább.</p>	<p>Három nap, három éj gyaloglás után végre megérkezett. Hát mit lát? Egy feliratot: „A bankautomata elromlott, legközelebbi készülék 1500 km.”</p>

<p>– Kicserélted az elemet a robotban? – kérdezte a varázsló.</p>	<p>– Hogy egyik szarvamat a másikba ne dőfjem, elhullajtottam az agancsomat.</p>
<p>– Miért nem keresed mostanában a lányom? – ??? – Mi van, fiam, tán megnémultál? – Á, dehogya, csak várom, hogya feltalálják a mobilt.</p>	<p>Hosszas tanakodás után az újszülött az Újszülött nevet kapta.</p>
<p>Az a sütemény, ami az asztalán hevert, méreggel volt átítatva.</p>	<p>Hálóingben rohangált arra, ahol még madár sem jár.</p>
<p>Szépen szóló zongoráját a hátára vette.</p>	<p>Jegyeket, bérleteket kérem ellenőrzésre!</p>
<p>Bírta a jó cuccokat nagyon, ezért a király berágott rá.</p>	<p>És még mindig énekel, ha meg nem halt.</p>
<p>Csörgött, csörgött. Mindenki azt hitte, egy mobiltelefon, pedig a gonosz kígyó volt.</p>	<p>Bement az üzletbe, és megvette a gyufát, amit eddig csak reklámokban látott.</p>

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

MONOLÓG, PÁRBESZÉDEK

a)

„Ez a döngicsélés jelent valamit. Olyan nincs, hogy csak döngicsélés van meg zümmögés, és az nem jelent semmit. Ha döngicsélés van meg zümmögés, akkor ez azt jelenti, hogy valaki vagy valami döngicsél, illetve zümmög, és amennyire az én műveltségem futja, az egyetlen elképzelhető ok, ami valakit döngicsélésre, illetve zümmögésre indíthat, abban a tényben leli magyarázatát, hogy az illető egy méhecske.”

b)

- Jó reggelt, Róbert Gida!
- Jó reggelt, Micimackó!
- Mondd, kérek, nincs nálad véletlenül valami léggömbféle?
- Mármint léggömb?
- Igen... Ahogy jövök, mondok magamban, ennek a kedves Róbert Gidának biztosan van valami léggömbje vagy efféléje, mert éppen a léggömbökre gondoltam véletlenül meg effélékre.
- És minek az neked?
- Méz.
- Hogy kerül össze a méz meg a léggömb?
- Köszönöm, jól.

(Milne, A. A.: *Micimackó Móra Könyvkiadó, Budapest, 1975. nyomán*)

c)

Gerda kisasszony: Érthetetlen! Két vadidegen kislány, és ekkora hasonlóság!

Ulrike kisasszony (tűnődve): Talán asztrológiai ikrek.

Gerda kisasszony: Hát ez már megint micsoda? Asztrológiai ikrek?

Ulrike kisasszony: Állítólag vannak emberek, akik tökéletesen hasonlítanak egymásra, anélkül, hogy a legtávolabbról is rokonok lennének. Csakhogy egyazon másodperc töredékében jöttek a világra!

Gerda kisasszony: Aha.

Muthesiusné (bólint): Olvastam egyszer egy londoni szabóról, aki pontosan olyan volt, mint VII. Eduard angol király. A megtévesztésig hasonlított rá. Annál is inkább, mivel a szabó is ugyanolyan pofaszakállt viselt: A király el is hívatta a Buckingham-palotába, és hosszasan társalgott vele.

Gerda kisasszony: És csakugyan egyazon másodpercben születtek?

Muthesiusné: Igen. Ezt pontosan meg lehetett állapítani.

Gerda kisasszony (izgatottan): És aztán mi lett?

Muthesiusné: A szabónak a király kívánságára le kellett borotváltatnia a pofaszakállát!

d)

Trude: Szóval mikor harapod le már az új lány orrát?

Luise: Ne légy ilyen hülye!

Christine (meglepetten bámul rá): No nézd csak! Azt hittem, dühös vagy rá.

Luise: Elvégre mégsem harapatom le az orrát mindenkinek, akire dühös vagyok. Különben pedig, ha tudni akarjátok, egyáltalán nem is vagyok rá dühös.

Steffie: Tegnap még voltál!

Monika: De mennyire. Vacsorakor úgy sípcsonton rúgtad az asztal alatt, hogy majdnem sírva fakadt.

Trude: Nahát akkor.

Luise (fölberzenkedve): Ha nem hagyjátok rögtön abba, ti is kaptok egyet a sípcsontotokba!

Azzal sarkon fordul és elrobog.

Christine (vállat von): Ez sem tudja, mit akar.

(Erich Kästner: A két Lotti Móra Könyvkiadó, Budapest, 1995. nyomán)

e)

„Atyámnak kis földbirtoka volt Nottinghamshire grófságban. Öt fia volt; én voltam a harmadik a hadban. Elénk, vidor fiúcska voltam, de azért a veszteg-üléstől és a tanulástól sem idegenkedtem. Még alig voltam tizennégy éves, amikor atyám a cambridge-i egyetemre küldött, ahol három évig tanultam és szorgalmammal teljesen kivívtam tanáraink megaláztatását. De atyám szűk jövedelméből testvéreim nevelésére sem tellett s azért sajna, az egyetemi tanulmányokat abba kellett hagynom. Inasnak adtak, mégpedig Bates James úrhoz, London legjelesebb sebészéhez. Három évig inaskodtam, és a mesterségemmel járó teendőik mellett nagy buzgalommal tanulgattam a mennyiségtant és a hajózás mesterségéhez szükséges tudnivalókat. Valami titkos szózat váltig azt súgta, hogy a sors hosszú utazásokra szemelt ki engem. Már régóta nagy lett volna a kedvem az utazáshoz. Valami legyőzhetetlen vágy ösztökélt, hogy keljek útra, s ismerkedjem meg idegen országbeli népekkel és az ő szokásaikkal.

(Jonathan Swift: Gulliver utazása Lilliputban. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1982. nyomán)

3. SZÁMÚ MELLÉKLET

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: MÉR? (Körülnéz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körülnéz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárásznéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körül néz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körülnéz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körülnéz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körül néz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérde, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

KARINTHY FRIGYES
TEGEZÉS
(KORZÓ. HÁROM SZÉK.)

Bakács és Takács ülnek két széken.

TAKÁCS: Ne nézz arra, ne nézz arra, ne nézz arra. (Maga elé mered.)

BAKÁCS: Mér? (Körülnéz.)

TAKÁCS: Mer az az undok hosszú nem tudom, hogy híjják, mindjárt idejön és leül.

BAKÁCS (arrafelé néz): Az a hosszú? Hiszen az a Kovács. Miért ne üljön le, mi bajod vele?

TAKÁCS: Semmi bajom vele, csak utálok, ne nézz arra, ne nézz arra, nem tudok beszélni vele, mindig azt kérdi, hogy van, hogy van, ne nézz arra, ne nézz arra. (Mereven maga elé néz.)

BAKÁCS: De hiszen múltkor nagyon összebarátkoztatok a Kárászéknál éjszaka.

TAKÁCS: Összebarátkoztunk?

BAKÁCS: Igaz, hogy mindketten részegek voltatok – de nagyon jóba voltatok, még csókolóztatok is és pertut ittatok.

TAKÁCS: Mi? Pertlit ittunk? No én már elfelejtettem, remélem ő is.

BAKÁCS: Dehogyan felejtette el. Nyugodt lehetsz, hogy pertut ittatok.

TAKÁCS: Majd kiderül... én nem szólítom meg, ha elfelejtette, annál jobb, ha nem felejtette el, megvárom, míg ő szólít meg. (Meglát valakit.) A kezét csókolom... (Felugrik, nyakkendőjét igazítja.) Pardon... mindjárt jövök, ne hadd elfoglalni a helyemet... (Elrohan balra.)

(...)

Forrás: www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/karinty/viccel/ (részlet)

